

De COVID-19 pandemie een jaar later:

de noodzaak om onze overheidsdiensten te herwaarderen

Vandaag is het een jaar geleden dat de Wereldgezondheidsorganisatie COVID-19 uitriep tot een wereldwijde pandemie. Het afgelopen jaar heeft de sterke en zwakke punten van onze samenlevingen duidelijk aan het licht gebracht. In Europa heeft het de kwetsbaarheid van de volksgezondheidsstelsels blootgelegd, alsmede het totale gebrek aan capaciteit om op een dergelijke schok te reageren. Het tragische is dat dit niet als een verrassing komt. De vakbonden van de Europese overheidsdiensten protesteerden al lang voor de uitbraak van de pandemie tegen personeelstekorten, onderfinanciering en ontoereikende middelen. Toen de eerste golf toesloeg, was het geen wonder dat de gezondheidsstelsels en verzorgingstehuizen volledig werden overrompeld.

Het is een trieste weerspiegeling van het neoliberale beleid dat er een keerpunt nodig is, zoals een wereldwijde pandemie, om de noodzaak te erkennen van goed gefinancierde openbare diensten en de werknemers die deze diensten verlenen. Maar het afgelopen jaar zijn de nadelen van privatisering en bezuinigingen een onontkoombaar feit geworden, en er is nu een breed besef dat we een herwaardering van de publieke sector nodig hebben. We kunnen niet terug naar het bezuinigingsbeleid van vóór de pandemie - we moeten beter herstellen. Dat is de boodschap van de miljoenen werknemers in de publieke sector in heel Europa met deze dag als mijlpaal. De onmiddellijke prioriteit is de versterking van de stelsels van zorg en welzijn. Dit vereist overheidsfinanciering en een einde aan het belastingbeleid dat bedrijven en rijken bevoordeelt. De regeringen moeten hier zowel op nationaal als op Europees niveau optreden. Dat zijn we verplicht aan onze gezondheids- en welzijnswerkers, van wie velen worden behandeld voor posttraumatische stress.

Net zoals er vlak voor het uitbreken van de pandemie meer dan 100 stakingen waren in de zorg en welzijn in Europa, zullen de vakbonden in de zorg en welzijn actief blijven bij het eisen van loonsverhogingen, betere arbeidsomstandigheden, meer personeel en ondersteunende diensten. Terwijl de zorg en welzijn in de voorste linie van de belangstelling staan, hebben ook andere openbare diensten het zwaar te verduren gehad in de crisis. Van de afval-, water- en energiesector tot de sociale zekerheid: de werknemers in de openbare diensten zijn van cruciaal belang geweest voor het goed blijven functioneren van de samenleving en voor het opvangen van de sociaaleconomische gevolgen van de lockdown-maatregelen. Hun rol zal nog crucialer worden naarmate we ons herstellen van de economische crisis. Er zijn meer investeringen nodig om de beschikbaarheid en de kwaliteit van de diensten te garanderen en de toegang tot welzijn, huisvesting, water, energie en onderwijs te waarborgen, alsook de financiering van steden en gemeenten.

De publieke sector heeft ook een unieke rol te spelen bij de wederopbouw van veerkrachtigere samenlevingen, van de circulaire economie tot groene vervoerssystemen en schone openbare infrastructuur. Nationale (en EU-) herstel- en veerkrachtfondsen moeten hiervoor worden gebruikt, in plaats van te vervallen in de gebruikelijke fouten van privatisering en publiek-private partnerschappen.

Deze ongekende gezondheidscrisis toont aan dat de EU moet overwegen bepaalde sectoren die de veiligheid van de Europese burgers garanderen, zoals de farmaceutische industrie of de productie van PBM's, weer in handen te krijgen. Zij moet ook opnieuw overwegen Europese bevoegdheden op het gebied van gezondheid in te stellen, naast die van de lidstaten, om pandemieën te bestrijden, zowel in de EU als in derde wereld landen. De tekortkomingen die tijdens deze crisis aan het licht zijn gekomen, onderstrepen dat een groot deel van het EU-herstelfonds moet worden uitgetrokken voor investeringen in overheidsdiensten, die de universele waarden vertegenwoordigen die aan de EU ten grondslag liggen.

Als Europese vakbondsleiders in de openbare diensten zullen wij samen met vele anderen strijden voor gelijkheid op de arbeidsmarkt, betere arbeidsomstandigheden en meer overheidsinvesteringen. Samen met een groeiende beweging staan wij voor belastingrechtvaardigheid om ervoor te zorgen dat bedrijven hun eerlijke deel betalen en om de groeiende ongelijkheid om te buigen. Het is van cruciaal belang dat bij het herstel van wat de ergste economische crisis ooit zal worden, werknemers, gemeenschappen en onze planeet voorrang krijgen boven de winsten van enkelen.

Mette NordJan
EPSU-voorzitter.

Willem Goudriaan
EPSU-secretaris-generaal